

Competències professionals de les infermeres

Contingut

COMPETÈNCIES DE LES INFERMERES	4
Llei d'ordenació de les professions sanitàries.....	6
INFERMERA GENERALISTA	6
12388 Ordre CIN 21342008, de 3 de juliol, requisits per a la verificació títols universitaris que habilitin per a l'exercici de la professió d'infermer.....	6
Apartat 3. Objectius. Competències que els estudiants han d'adquirir:	6
INFERMERA ESPECIALISTA SALUT LABORAL	8
8880 Ordre SAS/1348/2009, de 6 de maig, per la qual s'aprova i publica el programa formatiu de l'especialitat d'infermeria del treball.	8
Apartat 4.Objectiu general i competències	8
INFERMERA ESPECIALISTA EN OBSTETRICIA I GINECOLOGIA	12
8881 Ordre SAS/1349/2009, de 6 de maig, per la qual s'aprova i publica el programa formatiu de l'especialitat d'infermeria obstètric-ginecològica (comare).	12
Article 7. Competències professionals, desglossades en competències específiques i criteris per a la seva adquisició	12
INFERMERA ESPECIALISTA EN INFERMERIA GERIÀTRICA	18
19139 Ordre SAS/3225/2009, de 13 de novembre, per la qual s'aprova i publica el programa formatiu de l'especialitat d'infermeria geriàtrica.	18
INFERMERA ESPECIALIASTA EN INFERMERIA FAMILIAR I COMUNITÀRIA	22
10364 Ordre SAS/1729/2010, de 17 de juny, per la qual s'aprova i publica el programa formatiu de l'especialitat d'infermeria familiar i comunitària. Article 3. Competències de la infermera especialista en infermeria familiar i comunitària.....	22

INFERMERA ESPECIALISTA EN INFERMERIA PEDIÀTRICA.....	24
10365 ORDRE SAS/1730/2010, de 17 de juny, per la qual s'aprova i publica el programa formatiu de l'especialitat d'infermeria pediàtrica.	24
Article 3. Definició i perfil professional de l'especialista vinculat a les seves competències professionals	24
INFERMERA ESPECIALISTA EN SALUT MENTAL.....	28
9081 ORDRE SPI/1356/2011, d'11 de maig, per la qual s'aprova i publica el programa formatiu de l'especialitat d'infermeria de salut mental.	28

COMPETÈNCIES DE LES INFERMERES

El Consejo Internacional de Enfermería

La definición de **enfermera**, en la que se basan las competencias, es la definición funcional aprobada por el Consejo de Representantes Nacionales, del CIE.

“Enfermera es una persona que ha terminado un programa de formación básica y general de enfermería y está facultada por la autoridad reglamentaria idónea para ejercer la enfermería en su país.

La formación básica de enfermería es un programa de estudios formalmente reconocido que proporciona una base amplia y sólida en las ciencias del comportamiento, de la vida y de la enfermería para la práctica general de ésta, para una función de liderazgo y para la formación postbásica con miras a la práctica de enfermería especializada o avanzada. La enfermera está preparada y autorizada para

- 1) dedicarse al ámbito general de la práctica de enfermería, que incluye la promoción de la salud, la prevención de la enfermedad y los cuidados de los enfermos físicos y mentales y de las personas discapacitadas de todas las edades, en todos los contextos de la atención de salud y otros contextos de la comunidad;
- 2) impartir enseñanza de atención de salud;
- 3) participar plenamente como miembro del equipo de atención de salud;
- 4) supervisar y formar a los auxiliares de enfermería y de atención de salud; y
- 5) participar en la investigación.” (CIE, 1987)

Definición de enfermería, del CIE

“La enfermería, como parte integrante del sistema de atención de salud, comprende la promoción de la salud, la prevención de la enfermedad, y los cuidados de los enfermos físicos, los enfermos mentales y las personas discapacitadas de todas las edades, en todos los contextos de la atención de salud y otros contextos de la comunidad. En este amplio espectro de la atención de salud, los fenómenos de especial interés para las enfermeras son “las

respuestas de las personas, de las familias y de los grupos a los problemas de salud reales o posibles" (ANA, 1980, pág. 9). Estas respuestas humanas van desde reacciones de restauración de la salud ante un episodio único de enfermedad hasta la elaboración de una política de promoción de la salud de una población a largo plazo.

La función propia de las enfermeras al atender a las personas, enfermas o sanas, es evaluar sus respuestas a su estado de salud y ayudarlas en el desempeño de las actividades que contribuyen a su salud o a su restablecimiento o a una muerte digna, actividades que ellas realizarían por sí mismas si tuvieran la fuerza, voluntad o conocimiento necesarios y hacerlo de tal manera que les ayude a conseguir su independencia total o parcial lo más rápidamente posible. (Henderson, 1977, pág. 7).

En el entorno total de la atención de salud, las enfermeras comparten con los demás profesionales de salud y con los de otros sectores del servicio público las funciones de planificación, aplicación y evaluación para conseguir que el sistema de atención de salud sea adecuado para promover la salud, prevenir la enfermedad y cuidar de las personas enfermas y discapacitadas." (CIE 1987)

"El alcance de la preparación y del ejercicio profesional permite a la enfermera generalista tener la capacidad y autoridad necesarias para impartir, de manera competente, atención primaria, secundaria y terciaria en todos los contextos y campos de la enfermería. (CIE 1986).

La función de la enfermera generalista, tal como se resume en la Especificación para el proyecto de competencias, del CIE, incluye lo siguiente:

- "la promoción de la salud y prevención de la enfermedad en las personas de todas las edades, familias y comunidades;
- la planificación y gestión de la atención a las personas de todas las edades, familias y comunidades que padecen enfermedades físicas o mentales y discapacidades o necesitan rehabilitación en contextos institucionales y de la comunidad; y cuidados en la fase final de la vida." (CIE 2000a:1)

Definición de competencia, del CIE

La definición de competencia, en la que se basan las competencias es la siguiente:

"Un nivel de realizaciones que demuestra la aplicación efectiva de los conocimientos, capacidades y juicio." (CIE 1997: 44)

El **Código deontológico**, del CIE (CIE 2000b) es la base de las competencias y es fundamental para la práctica de la enfermería dondequiera y con quienquiera que se practique.

Marc Juridic reglamentari

Llei d'ordenació de les professions sanitàries

“...correspon als Diplomats Universitaris en Infermeria la direcció, avaluació i prestació de les cures d'infermeria orientats a la promoció, manteniment i recuperació de la salut, així com a la prevenció de malalties i discapacitats”.

INFERMERA GENERALISTA

12388 Ordre CIN 21342008, de 3 de juliol, requisits per a la verificació títols universitaris que habilitin per a l'exercici de la professió d'infermer

Apartat 3. Objectius. Competències que els estudiants han d'adquirir:

1. Ser capaç, en l'àmbit de la infermeria, de prestar una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut, amb plena autonomia tècnica i científica de les persones que atén, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen en les normes legals i deontològiques aplicables.
2. Planificar i prestar cures infermeres dirigides a les persones, família o grups, orientades als resultats en salut avaluant el seu impacte, a través de guies de

pràctica clínica i assistencial, que descriuen els 4 processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida un problema de salut.

3. Conèixer i aplicar els fonaments i principis teòrics i metodològics de la infermeria.
4. Comprendre el comportament interactiu de la persona en funció del gènere, grup o comunitat, dins del seu context social o multicultural.
5. Dissenyar sistemes de cures dirigides a les persones, família o grups, avaluant el seu impacte i establint les modificacions oportunes.
6. Basar les intervencions infermeres en l'evidència científica i en els mitjans disponibles.
7. Comprendre, sense prejudicis, a les persones, considerant els seus aspectes físics, psicològics i socials, com a individus autònoms i independents, assegurant el respecte a les seves opinions, creences i valors, garantint el dret a la intimitat, a través de la confidencialitat i el secret professional.
8. Promoure i respectar el dret de participació, informació, autonomia i el consentiment informat en la presa de decisions de les persones ateses, d'acord amb la forma en què viuen el seu procés de salut - malaltia.
9. Fomentar estils de vida saludables, l'autocura, recolzant el manteniment de conductes preventives i terapèutiques.
10. Protegir la salut i el benestar de les persones o grups atesos, garantint la seva seguretat.
11. Establir una comunicació eficaç amb pacients, família, grups socials i companys i fomentar l'educació per a la salut.
12. Conèixer i complir el codi ètic i deontològic de la infermeria espanyola, comprenent les implicacions ètiques de la salut en un context mundial en transformació.
13. Conèixer els principis de finançament sanitari i sociosanitària i utilitzar adequadament els recursos disponibles.
14. Establir mecanismes d'avaluació, considerant els aspectes científicotècnics i els de qualitat.

15. Treballar amb l'equip de professionals com a unitat bàsica en la qual s'estructuren de forma uni o multidisciplinària i interdisciplinària els professionals i altre personal de les organitzacions assistencials.
16. Conèixer els sistemes d'informació sanitària.
17. Realitzar les cures d'infermeria basant-se en l'atenció integral de salut, que suposa la cooperació multidisciplinària, la integració dels processos i la continuïtat assistencial.
18. Conèixer les estratègies per adoptar mesures de confortabilitat i atenció de símptomes, dirigides al pacient i família en l'aplicació de cures pal·liatives que contribueixin a alleujar la situació de malalts avançats i terminals.

INFERMERA ESPECIALISTA SALUT LABORAL

8880 Ordre SAS/1348/2009, de 6 de maig, per la qual s'aprova i publica el programa formatiu de l'especialitat d'infermeria del treball.

Apartat 4.Objectiu general i competències

4.1 Objectiu general

La formació en l'especialitat d'infermeria del treball té com a objectiu formar a professionals que puguin realitzar les activitats pròpies de la seva especialitat, dirigides a prevenir, promoure, protegir i restaurar la salut de la població treballadora amb un enfocament laboral i comunitari, integrat i integral, amb una base científica i un coneixement empíric.

4.2 Competències bàsiques de caràcter transversal.

Al final del període formatiu s'haurà adquirit la capacitat de:

- a) Resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis relacionats amb la infermeria del treball.

b) Transmetre informació, idees, problemes i solucions en l'àmbit de l'especialitat.

c) Integar coneixements i enfrontar-se a situacions complexes, emetent judicis que tinguin en compte els principis deontològics i ètics de la professió, així com les circumstàncies socials del mitjà en el qual s'exerceix.

d) Habilitat d'aprenentatge que li permeti continuar estudiant d'una manera que haurà de ser en gran manera autodirigit o autònom.

Prendre decisions basades en principis ètics, coneixements tècnics i evidència científica.

f) Aplicar els seus coneixements al seu treball en l'equip multidisciplinari dels serveis de prevenció o en els quals desenvolupi la seva activitat.

4.3 Competències específiques.

Les competències professionals que han d'adquirir els infermers especialistes en infermeria del treball, es poden agrupar en cinc grans àrees: Preventiva, assistencial, legal i pericial, de gestió i docent i investigadora.

4.3.1 Àrea preventiva.

Al final del període formatiu s'haurà adquirit la capacitat de:

a) Incrementar el nivell de salut de la població treballadora, mitjançant accions encaminades a la promoció de la salut, prevenció de riscos derivats del treball, protecció de la salut, i formació dels treballadors.

b) Detectar precoçment els factors de risc derivats del treball, així com qualsevol alteració que pugui presentar-se en la població treballadora tant sans com a malalts, duent a terme les activitats necessàries per al control i seguiment dels mateixos, aprofundint en la població especialment sensible.

c) Promoure la participació activa del treballador en mesures de protecció enfront dels riscos als quals estan exposats en el seu treball, fomentant la responsabilitat laboral en matèria de salut i seguretat, promovent la participació de la població treballadora en plans d'emergència.

d) Col·laborar, participar, i si escau dirigir les activitats de planificació i direcció relatives a la implantació dels plans d'emergència.

- i) Realitzar campanyes de promoció de la salut i fomentar una cultura de salut en l'àmbit de la seva competència.
- f) Assessorar als òrgans de direcció de les empreses i institucions sobre els riscos i la repercussió de les condicions de treball sobre la salut dels treballadors.
- g) Interactuar amb els diferents agents socials: organitzacions sindicals i societats científiques per al desenvolupament de més recursos i noves iniciatives per a la millora de la salut i la seguretat dels treballadors.

4.3.2 Àrea assistencial.

Al final del període formatiu s'haurà adquirit la capacitat de:

- a) Identificar problemes de salut laboral reals o potencials.
- b) Proporcionar una atenció integral als treballadors, ajudant-los en la recuperació de la salut i en la reincorporació al treball, abans de res tipus de procés amb especial incidència en les alteracions d'origen laboral.
- c) Manejar correctament medicaments i productes sanitaris relacionats amb les cures de salut laboral, amb el nivell de competència fixat per la legislació vigent.
- d) Proposar i incentivar la continuïtat dels tractaments i cures proporcionades a la població treballadora, tant dins com fora de la seva jornada laboral, establint els canals de comunicació adequats, coordinat si és necessari amb altres professionals sanitaris.
- i) Col·laborar en l'equip multidisciplinari i si escau, avaluar i documentar en l'àmbit de les seves competències, l'aptitud dels treballadors per a l'acompliment del seu treball, realitzant els informes oportuns.
- f) Parar esment d'urgència i emergència en el centre de treball on realitzi la seva activitat.
- g) Realitzar els procediments de cirurgia menor relacionats amb les cures pròpies de l'àmbit de la salut laboral.

4.3.3 Àrea, legal i pericial.

Al final del període formatiu s'haurà adquirit la capacitat de:

a) Valorar pericialment, en l'àmbit competencial de la professió infermera, les conseqüències que té la patologia derivada de l'entorn laboral per a la salut humana, en particular en cas de les incapacitats.

b) Valorar pericialment, en l'àmbit competencial de la professió infermera, les conseqüències que té la patologia comuna que pogués col·lisionar amb l'activitat laboral.

c) Detectar i valorar en l'àmbit competencial de la professió infermera, els estats de salut que siguin susceptibles de canvi de lloc de treball.

d) Valorar pericialment, en l'àmbit competencial de la professió infermera, les actuacions sanitàries en l'àmbit laboral.

i) Assessorar i orientar en la gestió i tramitació dels expedients d'incapacitat davant les entitats i els organismes competents.

4.3.4 Àrea de gestió.

Al final del període formatiu s'haurà adquirit la capacitat de:

a) Realitzar estudis, desenvolupar protocols, avaluar programes i guies d'actuació per a la pràctica de la infermeria del treball.

b) Gestionar cures dirigides a elevar el nivell de qualitat i que permetin valorar el cost/efectivitat dels mateixos.

c) Treballar i col·laborar activament en l'equip multidisciplinari dels serveis de prevenció ocupant el seu lloc d'infermer/a especialista.

d) Gestionar i organitzar els serveis de prevenció de riscos laborals en les seves diferents modalitats i àmbits.

i) Coordinar les seves actuacions amb el Sistema Nacional de Salut.

f) Gestionar un sistema de registre apropiat i accessible que asseguri la confidencialitat de les dades d'acord amb el previst en la legislació vigent.

4.3.5 Àrea de docència i recerca.

Al final del període formatiu s'haurà adquirit la capacitat de:

- a) Realitzar comunicacions científiques i de divulgació.
- b) Informar i formar a la població treballadora, planificant, executant i avaluant programes educatius segons les necessitats detectades, de forma individualitzada o en grups.
- c) Proposar i intervenir en projectes de recerca, encaminats a millorar contínuament l'activitat professional i amb això elevar la salut de la població treballadora.
- d) Utilitzar i millorar instruments que permetin mesurar els resultats de les intervencions infermeres.

INFERMERA ESPECIALISTA EN OBSTETRICIA I GINECOLOGIA

8881 Ordre SAS/1349/2009, de 6 de maig, per la qual s'aprova i publica el programa formatiu de l'especialitat d'infermeria obstètric-ginecològica (comare).

Article 7. Competències professionals, desglossades en competències específiques i criteris per a la seva adquisició

Per a l'adquisició de les competències professionals que amb caràcter general s'han citat en l'apartat 3 d'aquest programa, la comare en formació haurà de desenvolupar al llarg del seu període formatiu les competències específiques que es vinculen a cadascuna d'aquelles, als efectes de les quals s'han determinat els diferents criteris que possibiliten la seva adquisició, segons el previst en el següent quadre:

- a) Participar i, si escau, liderar i dinamitzar programes de salut matern-infantil, atenció a la dona, salut sexual, salut reproductiva i climateri.

- b) Parar esment al binomi mare-fill en el diagnòstic, control i assistència durant l'embaràs, auxiliant-se dels mitjans clínics i tecnològics adequats.
- c) Parar esment al binomi mare-fill en el diagnòstic, control i assistència durant el part, auxiliant-se dels mitjans clínics i tecnològics adequats.
- d) Parar esment al binomi mare-fill en el diagnòstic, control i assistència durant el puerperi, auxiliant-se dels mitjans clínics i tecnològics adequats.
- i) Parar esment al nounat dirigida a afavorir els processos d'adaptació i detectar precoçment les situacions de risc.
- f) Detectar precoçment els factors de risc i problemes de salut en el binomi mare-fill durant l'embaràs, part i puerperi, duent a terme activitats de diagnòstic, control, derivació i seguiment dels mateixos, i en cas necessari, prendre les mesures d'urgència oportunes.
- g) Realitzar una adequada educació per a la salut a la dona, família i comunitat, identificant les necessitats d'aprenentatge en relació amb la salut matern-infantil, la salut sexual, la salut reproductiva i el climateri, duent a terme els diferents programes educatius relacionats amb les necessitats detectades.
- h) Realitzar consell afectiu sexual i consell reproductiu a la dona, joves i família.
- i) Promoure una vivència positiva i una actitud responsable de la sexualitat en la població i assessorar en matèria d'anticoncepció.
- j) Col·laborar en la realització d'activitats de promoció, prevenció, assistència i recuperació de la salut sexual i reproductiva de la dona.
- k) Detectar en la dona factors de risc i problemes ginecològics.
- l) Aplicar els principis del raonament clínic, detecció de problemes, presa de decisions, pla d'atenció i cures i avaluació adequada a les diferents situacions clíniques en l'àmbit d'actuació de la comare.
- m) Establir una comunicació efectiva amb la dona, família i grups socials.
- n) Comunicar-se de forma efectiva amb l'equip de salut especialment amb aquells amb els quals comparteix àmbit d'actuació.

- o) Exercir l'especialitat de comare de forma ètica sobre la base de la legislació vigent i assumir la responsabilitat derivada de les seves actuacions.
- p) Assessorar sobre legislació vigent encaminada a protegir els drets de la dona i la seva família.
- q) Gestionar les activitats i recursos existents en l'àmbit de l'atenció de salut matern-infantil i l'atenció de salut sexual, reproductiva i climateri.
- r) Emetre els informes necessaris i registrar de forma efectiva les activitats realitzades.
- s) i t) Desenvolupar activitats docents dirigides a les pròpies comares i a altres professionals de la salut, així com activitats de recerca encaminades a la millora contínua de l'activitat professional, i per tant, del nivell de salut de la dona, del nounat i de la família.
- o) i v) Realitzar una pràctica clínica basada en l'evidència científica disponible i mantenir actualitzades les competències professionals.

8. Competències específiques, vinculades a activitats i llocs de realització

Les comares residents adquiriran les competències específiques en els diferents dispositius i programes de salut mitjançant el desenvolupament d'activitats assistencials i educatives que es corresponen amb el contingut del programa de formació.

- Diagnosticar i dur a terme el control i seguiment de l'embaràs normal.
- Atenció primària.
- Activitats.
- Consulta de comare.
- Realitzar controls prenatals.
- Entrevista i confecció d'històries clíniques.
- Assistir a la dona en el procés de part.
- Unitat d'urgències obstètriques.

- Unitat de dilatació-paritori.
- Assistir a parturientes.
- Assistir a parts normals.
- Entrevista i confecció d'històries clíniques.
- Reconèixer i prestar cures al nounat i en cas de necessitat realitzar la reanimació immediata.
- Realitzar la valoració, reconeixement i cures del nounat sa.
- Assistir i supervisar l'evolució de la mare durant el puerperi.
- Realitzar valoració i assistència supervisant el control i seguiment en el puerperi.
- Parar esment al nounat dirigida a afavorir els processos d'adaptació i detectar precoçment les situacions de risc. Assistir i supervisar l'evolució del nounat durant el primer mes de vida.
- Realitzar la supervisió, cura i reconeixement de nounats sans.
- Realitzar valoració, assistència, control i seguiment de l'evolució del nounat sa.
- Parar esment a la dona gestant amb problemes de salut durant l'embaràs. Unitat de gestants de risc.
- Fisiopatologia fetal.
- Realitzar valoració, assistència i cura de gestants de risc.
- Parar esment a la dona amb problemes de salut durant el part.
- Parar esment a la dona amb problemes de salut durant el puerperi.
- Realitzar la valoració, assistència, control, seguiment, cura i reconeixement de puèrperes.
- Detectar problemes de salut en el nounat.

- Valoració i cura de nounats que necessitin cures especials.
- Proporcionar educació i assessorament afectiu-sexual. Proporcionar atenció afectiu-sexual, contraceptiva i prevenció de conductes de risc en joves.
- Dur a terme intervencions grupals d'educació sexual i reproductiva dirigides a dones i joves en la comunitat.
- Assessorar en matèria d'anticoncepció a dones incloent la contracepció d'emergència i interrupció voluntària de l'embaràs.
- Atendre i assessorar de manera individual a joves en matèria de sexualitat i contracepció.
- Assessorar en matèria de prevenció de violència de gènere.
- Entrevista i confecció d'històries clíniques.
- Assessorar en matèria d'anticoncepció. Realitzar consell preconcepcional.
- Realitzar prevenció de comportaments de risc per evitar i/o disminuir els embarassos no desitjats.
- Assessorar en matèria d'anticoncepció a dones incloent la contracepció d'emergència i interrupció voluntària de l'embaràs.
- Atendre i assessorar de manera individual a joves en matèria de sexualitat i contracepció.
- Entrevista i confecció d'històries clíniques.
- Realitzar prevenció de comportaments de risc i la detecció i assessorament en les ITS.
- Participar i col·laborar en el diagnòstic i tractament de les infeccions ginecològiques i de transmissió sexual.
- Detecció i assessorament de dones que presentin ITS.
- Entrevista i confecció d'històries clíniques.

- Dur a terme activitats de detecció precoç de càncer de coll uterí. Col·laborar en la detecció del càncer de mama i ginecològic. Participar i col·laborar en l'atenció a la dona amb problemes ginecològics.
- Entrevista i confecció de la història clínica de salut reproductiva de dones. Realitzar presa de mostres cervicals i vaginals per a citologies, exàmens en fresc, cultius i altres exàmens.
- Assessorament i cura de dones en matèria de ginecologia.
- Participar i col·laborar en l'atenció a la dona en el climateri.
- Entrevista i confecció de la història clínica de salut reproductiva.
- Assessorament i cura de dones en matèria de climateri.
- Dur a terme programes d'educació per a la salut en l'embaràs, el naixement i el pospart.
- Programa d'Educació Maternal.
- Programa de pospart.
- Grups promoció lactància materna.
- Dur a terme un programa d'Educació Maternal.
- Dur a terme programes d'educació per a la salut sexual i reproductiva dirigits a joves, dones, comunitat i grups de risc.
- Dur a terme intervencions grupals d'educació sexual i reproductiva dirigides a dones i joves en la comunitat.
- Participar activament en un programa sobre el climateri.
- Gestionar les activitats i recursos existents en l'àmbit de l'atenció de salut matern-infantil i l'atenció de salut sexual i reproductiva.
- Aplicar al llarg de la formació en tots els àmbits d'actuació de la comare. Desenvolupar activitats de recerca encaminades a la millora contínua de l'activitat professional, i per tant, del nivell de salut de la dona, del nounat i de la família.

INFERMERA ESPECIALISTA EN INFERMERIA GERIÀTRICA

19139 Ordre SAS/3225/2009, de 13 de novembre, per la qual s'aprova i publica el programa formatiu de l'especialitat d'infermeria geriàtrica.

Article 5. Competències, objectius, coneixements, actituds i habilitats de la infermera especialista

5.1 Bases de la gerontologia.

1. Coneixement rellevant dels aspectes històrics i antropològics en la cura de la persona anciana i capacitat per a la seva aplicació.
2. Coneixement rellevant de la gerontologia, capacitat per desenvolupar-la i per realitzar valoracions gerontològiques utilitzant les eines i marcs adequats per a la persona anciana.
3. Coneixement rellevant de l'envelliment poblacional i capacitat per analitzar les causes i conseqüències del mateix.
4. Coneixement rellevant dels factors que influeixen en l'envelliment saludable i capacitat per a la seva aplicació.
5. Capacitat per respondre a les necessitats personals durant les etapes de l'envelliment i procés de mort, tenint present la història de vida i desenvolupar les bases de la tanatologia.
6. Coneixement exhaustiu de teories, models d'infermeria i pràctica d'infermeria avançada mitjançant els diagnòstics, intervencions i resultats esperats en la cura de la persona anciana i capacitat per a la seva aplicació.
7. Capacitat per reconèixer els diversos rols, responsabilitats i funcions d'una infermera especialista en el marc d'un equip interdisciplinari, en els diferents nivells assistencials.

8. Capacitat per planificar, executar i avaluar cures relacionades amb les activitats bàsiques i instrumentals de la vida diària considerant els aspectes emocionals, físics, socials i espirituals.
9. Capacitat per avaluar els programes individualitzats més apropiats d'atenció, al costat de la persona anciana, els seus cuidadors, família i altres professionals.
10. Capacitat per ensenyar, educar, facilitar, supervisar i recolzar als estudiants de cures de salut i un altre personal involucrat.

5.2 Gerontologia experimental.

1. Coneixement rellevant dels avanços en les teories sobre envelliment.

5.3 Gerontologia clínica.

1. Capacitat per valorar, diagnosticar i donar resposta a les alteracions del cicle salut -malaltia en les persones ancianes.
2. Coneixement rellevant dels processos de fragilitat, malaltia, incapacitat i dependència en les persones ancianes i capacitat per aplicar cures de qualitat en aquestes situacions.
3. Capacitat per prevenir els factors de risc que contribueixin a la deterioració funcional, educar en salut, proporcionar benestar i confort en la situació de fragilitat, sofriment, malaltia, discapacitat, dependència o mort.
4. Capacitat per administrar amb seguretat fàrmacs i altres teràpies.

5.4 Gerontologia psicològica.

1. Capacitat per identificar i tractar comportaments complexos i desafiadors.
2. Capacitat per realitzar una comunicació efectiva que permeti que les persones ancianes i els seus cuidadors expressin les seves preocupacions i interessos, per respondre adequadament.
3. Capacitat per donar suport emocional a les persones ancianes i els seus cuidadors en qualsevol situació i identificar quan sigui necessària la intervenció d'altres professionals.

5.5 Gerontologia social.

1. Coneixement rellevant de les diferents estructures socials.
2. Capacitat per reconèixer a la persona anciana dins de la seva cultura, gènere i classe social per individualitzar les cures.
3. Capacitat per reconèixer al cuidador no professional com a agent proveïdor de cures.
4. Capacitat per evitar, identificar precoçment i actuar sobre els maltractaments.

5.6 Educació per a la salut en l'àmbit gerontològic.

1. Capacitat per informar, educar i supervisar a les persones ancianes i les seves famílies, així com als cuidadors professionals i no professionals.
2. Capacitat per utilitzar els principis d'aprenentatge en adults en l'educació de la persona anciana, la família i cuidadors.

5.7 Marc legal i polítiques soci-sanitàries en Infermeria Gerontològica.

1. Coneixement rellevant de les polítiques autonòmiques, nacionals, regionals i internacionals i capacitat per intervenir en el seu desenvolupament.
2. Capacitat per advocar i influir dins del sistema sanitari, social i polític per les necessitats de les persones ancianes, especialment dels més fràgils i d'edat avançada.

5.8 Bioètica en Infermeria Gerontològica.

1. Coneixement rellevant dels principis filosòfics, ètica i legislació en relació amb les persones ancianes i capacitat per a la seva aplicació.
2. Capacitat per treballar d'una manera holística per assegurar que els drets, creences i desitjos de les persones ancianes no es vegin compromesos.
3. Capacitat per assegurar la dignitat, privadesa i confidencialitat de la persona anciana.

4. Capacitat per qüestionar, avaluar, interpretar i sintetitzar críticament un ventall d'informació i fonts de dades que facilitin l'elecció de la persona anciana.
5. Capacitat per fer front a les preocupacions individuals o familiars sobre la prestació d'assistència, la gestió del dolor i els temes relatius a la terminalitat.

5.9 Recerca en Infermeria Gerontològica.

1. Capacitat per generar i difondre el coneixement científic i proveir cures de qualitat a les persones ancianes basats en la millor evidència disponible.

5.10 Gestió de cures i serveis gerontològics.

1. Capacitat per liderar, coordinar i dirigir els processos de gestió clínica.
2. Capacitat per gestionar els sistemes d'informació relatius a la pràctica professional.
3. Capacitat per gestionar, liderar i coordinar la millora contínua de la qualitat de les cures, resoldre problemes i prendre decisions que assegurin aconseguir els estàndards de qualitat en els serveis i avaluar i auditar segons els estàndards establerts.
4. Capacitat per gestionar, liderar i coordinar la continuïtat de cures amb altres agents proveïdors de serveis i usar eficientment els recursos socio-sanitaris.
5. Coneixement de les tecnologies dirigides a les cures de salut específics i capacitat per informar, registrar, documentar i derivar les cures per millorar la seguretat i monitoritzar l'estat de salut i els resultats en persones ancianes.
6. Capacitat per dirigir i coordinar l'equip interdisciplinari, organitzant i delegant activitats i cures adequadament.
7. Capacitat per valorar el risc i promocionar activament el benestar i seguretat d'usuaris i professionals.

INFERMERA ESPECIALIATA EN INFERMERIA FAMILIAR I COMUNITÀRIA

10364 Ordre SAS/1729/2010, de 17 de juny, per la qual s'aprova i publica el programa formatiu de l'especialitat d'infermeria familiar i comunitària.

Article 3. Competències de la infermera especialista en infermeria familiar i comunitària

3.1 Característiques generals.

El present programa se centra en el desenvolupament de les competències específiques que ha d'adquirir l'especialista en Infermeria Familiar i Comunitària, garantint que la resident ha adquirit els coneixements, destreses, actituds i valors que conformen aquestes competències que s'hauran començat a adquirir en la formació del Grau i s'aniran ampliant, en profunditat i especificitat, en la formació especialitzada.

Les competències avançades que conformen el perfil professional d'aquest especialista es desenvolupen en l'àmbit familiar i comunitari, la qual cosa en cap cas significa la creació d'àmbits exclusius d'actuació, ja que aquestes competències s'inscriuen en el marc dels principis d'interdisciplinarietat i multidisciplinarietat dels equips professionals en l'atenció sanitària que consagra la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries.

3.2 Agrupació de les competències avançades en l'especialitat d'Infermeria Familiar i Comunitària.

En el context del sistema sanitari les competències avançades d'aquests professionals poden agrupar-se en els següents apartats:

- a) Competències vinculades amb la provisió de cures avançades en l'atenció clínica directa en l'àmbit de l'atenció familiar i comunitària a persones al llarg del seu cicle vital i a les famílies en totes les seves etapes, tant pel que fa a la seva gestió, com a planificació i desenvolupament, d'acord a les necessitats de

la població i a les exigències dels serveis de salut. (Apartat 5 d'aquest programa).

b) Competències vinculades amb la salut pública i comunitària, relatives al disseny de programes d'educació per a la salut, a vigilància epidemiològica i mediambiental, i a situacions d'emergència i catàstrofe. (Apartat 6 d'aquest programa).

c) Competències vinculades amb la Docència, dirigides tant a les persones i famílies com a estudiants i altres professionals. (Apartat 7 d'aquest programa).

d) Competències vinculades amb la gestió de cures i serveis en l'àmbit familiar i comunitari, amb la finalitat d'aplicar-los segons els principis d'equitat, efectivitat i eficiència i desenvolupant estratègies de millora de la qualitat assistencial en les cures a la comunitat. (Apartat 8 d'aquest programa).

e) Competències vinculades amb la recerca, les finalitats de la qual són: utilitzar la millor evidència científica disponible, generar coneixement i difondre el ja existent. (Apartat 9 d'aquest programa).

3.3 Competències prioritàries.

Es consideren competències prioritàries les orientades a:

a) Identificar les necessitats de salut de la població i proporcionar la correcta resposta de cures dels serveis de salut als ciutadans en qualsevol àmbit (centre d'atenció, domicili, escola, lloc de treball...).

b) Establir i dirigir xarxes sentinel·les d'epidemiologia de les cures.

c) Desenvolupar indicadors d'activitat i criteris de qualitat de les cures en l'àmbit familiar i comunitari.

d) Augmentar el seguiment i l'atenció longitudinal en valorar a l'individu i la família des de la perspectiva de la necessitat de cures, en el seu entorn i en totes les etapes de la vida, amb especial atenció a aquells que han de ser atesos al seu domicili.

e) Respondre eficaçment a les necessitats de la població amb malalties cròniques prevalents, a les situacions de discapacitat, de risc d'emmalaltir i de fragilitat.

- f) Dissenyar i desenvolupar estratègies d'intervenció i participació comunitària, centrades en la promoció de la salut i la prevenció de la malaltia.
- g) Garantir la continuïtat de l'atenció i les cures, mitjançant la gestió efectiva i la coordinació dels recursos humans i materials disponibles.
- h) Afavorir el funcionament dels equips multiprofessionals, a través de la participació, la reflexió, l'anàlisi i el consens i des del respecte a les competències pròpies i de la resta d'especialistes i professionals de l'àmbit comunitari i de la Salut Pública.
- i) Millorar la pràctica infermera en l'àmbit familiar i comunitari a través de la recerca en cuidats infermers i de la participació en línies de recerca multiprofessionals.

INFERMERA ESPECIALISTA EN INFERMERIA PEDIÀTRICA

10365 ORDRE SAS/1730/2010, de 17 de juny, per la qual s'aprova i publica el programa formatiu de l'especialitat d'infermeria pediàtrica.

Article 3. Definició i perfil professional de l'especialista vinculat a les seves competències professionals

La infermera especialista en Infermeria Pediàtrica, és el professional capacitat per proporcionar cures d'infermeria especialitzats de forma autònoma, durant la infància i adolescència, en tots els nivells d'atenció, incloent la promoció de la salut, la prevenció de la malaltia i l'assistència al nounat, nen o adolescent sa o malalt i la seva rehabilitació, dins d'un equip multiprofessional i en col·laboració amb infermeres especialistes d'altres àrees.

Així mateix és el professional que, amb una actitud científica responsable exercirà el lideratge en l'àmbit de la cura al nounat, nen i adolescent, sa i amb processos patològics aguts, crònics o discapacitant, estant capacitat per planificar, executar i avaluar programes de salut relacionats amb la seva especialitat i desenvolupar treballs

de recerca i docència per millorar la qualitat dels serveis i col·laborar en el progrés de l'especialitat.

Les competències que conformen el perfil de la infermera especialista en Infermeria Pediàtrica tenen el seu inici en les competències treballades al llarg de la formació de Grau, sent l'àmbit de l'especialitat on la infermera interna resident (IIR) adquirirà el seu màxim desenvolupament i especificitat.

En finalitzar el programa de formació, l'especialista en Infermeria Pediàtrica ha de ser competent i en conseqüència estar capacitada per:

1. Establir una interacció professional amb el nounat, nen, adolescent i família, demostrant habilitats, coneixements i actituds per a la relació terapèutica, tenint en compte la diversitat cultural, amb la finalitat d'identificar àrees de cures, contribuir a l'adquisició d'habilitats d'autocura, afavorir el benestar i acompanyar en els processos que comportin una pèrdua o un canvi de vida.
2. Mantenir una comunicació eficaç amb l'equip, amb altres professionals, institucions, grups socials, així com amb els diferents nivells d'atenció dels serveis de salut, utilitzant els recursos disponibles, que faciliti l'intercanvi d'informació i contribueixi a una millora en les cures prestades en un clima de col·laboració multiprofessional.
3. Liderar, coordinar i dirigir els processos de gestió clínica per fer més eficient l'atenció i adaptada a les necessitats dels nounats, nens, adolescents i famílies.
4. Exercir lideratge en l'equip de salut i en altres grups socials i professionals, duent a terme activitats de coordinació de grups i el treball en equip.
5. Gestionar, liderar i coordinar l'activitat assistencial i els serveis d'infermeria, garantint la millora contínua de la qualitat de les cures.
6. Gestionar els sistemes d'informació relatius a la pràctica professional garantint el secret professional i la qualitat dels registres.
7. Realitzar educació per a la salut al nen, adolescent, família i comunitat, identificant les necessitats d'aprenentatge, dissenyant, planificant i duent a terme intervencions per promoure, fomentar i mantenir estils de vida saludables, prevenir riscos i aconseguir el major nivell d'autocura possible o de cura a uns altres, en els diversos àmbits d'actuació en qualitat d'assessor-expert.

8. Desenvolupar activitats docents dirigides a les infermeres, infermeres especialistes i a altres professionals de la salut, encaminades a afavorir el desenvolupament de la professió i millorar la qualitat de l'atenció a la salut de la població infantil i juvenil.
9. Basar la seva pràctica clínica en la millor evidència disponible per contribuir a una millora contínua en la qualitat de les cures prestades a l'àrea de l'especialitat.
10. Generar coneixement científic en infermeria pediàtrica i impulsar línies de recerca i difondre-ho per millorar la pràctica clínica i incrementar els coneixements de l'especialitat.
11. Valorar de forma integral i contextualitzada al nounat, nen, adolescent i família detectant qualsevol anomalia i possibles dèficits en les seves necessitats, elaborant judicis clínics professionals, planificant les intervencions i resolent de forma autònoma els problemes identificats i/o derivant a un altre professional.
12. Gestionar les cures d'infermeria orientats a la satisfacció de les necessitats, derivades dels problemes de salut del nounat, nen, o adolescent, i a la prevenció de complicacions, garantint una pràctica segura i de qualitat.
13. Prestar cures integrals al nounat, nen, adolescent i família des d'una perspectiva ètica i legal, amb respecte, tolerància, sense enjudiciaments, amb sensibilitat a la diversitat cultural, garantint el dret a la intimitat, la confidencialitat, la informació, la participació, l'autonomia i el consentiment informat en la presa de decisions.
14. Detectar i actuar en situacions de sospita d'abús sexual o maltractament infantil seguint els protocols d'actuació establerts per assegurar el benestar del nounat, nen o adolescents.
15. Valorar la repercussió de l'hospitalització i dels processos de malaltia que impliquen una pèrdua o un canvi de vida, del nounat, nen, adolescent i família, establint una relació terapèutica que faciliti la seva adaptació a la unitat, un afrontament adequat i afavoreixi la implicació progressiva en les cures.
16. Realitzar amb habilitat, eficàcia i eficiència els diferents procediments, proves diagnòstiques i tractaments derivats dels diferents problemes de salut

en el nounat, nen i adolescent, tenint en compte els diferents nivells de cures i assegurant una pràctica professional basada en els principis ètics, legals i de seguretat clínica.

17. Planificar les cures a l'alta hospitalària amb els pares/tutors del nounat i de forma conjunta amb el nen/adolescent i la seva família. Elaborar l'informe de continuïtat de cures i garantir una assistència professional adequada al domicili, coordinant, l'atenció necessària amb els professionals dels diferents nivells: atenció primària, especialitzada, serveis socials, dispositius d'acolliment o adopció.

18. Valorar i prestar cures integrals al nen i adolescent amb un procés quirúrgic per ajudar en l'òptim restabliment de la salut i identificar, intervenir i/o derivar davant les possibles complicacions.

19. Aplicar la prescripció infermera vinculada a les cures d'infermeria pediàtrica, avaluant els beneficis esperats i els riscos associats i/o efectes derivats de la seva administració i consum.

20. Valorar al nen i adolescent amb un procés crònic, i/o amb discapacitat, a la seva família i el seu entorn social, identificant el seu grau de dependència, les cures que requereix, els recursos i suports socials disponibles, així com, els serveis de salut necessaris per cobrir les seves necessitats. Resoldre els problemes identificats de manera autònoma i/o amb l'equip de salut i en cas necessari derivant a un altre professional, assegurant una actuació compartida i coordinada entre atenció primària i l'hospital.

21. Aplicar diferents estratègies d'educació per a la salut al nen o adolescent amb un procés crònic i/o amb discapacitat, de manera autònoma, tenint en compte l'entorn, per promoure i/o mantenir l'autonomia del nen/adolescent i família.

22. Gestionar cures d'infermeria al nen amb un procés oncològic de forma autònoma, que permetin una adequada adaptació, vivència i afrontament de la malaltia, del llarg procés evolutiu de la mateixa, la teràpia intensiva i específica que requereix, els seus efectes secundaris i la repercussió psico-emocional i social que suposa per al nen, adolescent i la seva família.

23. Valorar les necessitats que presenten el nen amb malaltia mental i la seva família, planificar i realitzar les intervencions adequades a les diferents

situacions de forma autònoma o amb altres professionals ja sigui durant l'hospitalització o de forma continuada en els controls de salut d'atenció primària.

24. Realitzar i/o col·laborar en els procediments de cirurgia menor més habituals en l'àmbit pediàtric i les cures relacionades de forma efectiva i segura.

25. Gestionar les cures d'infermeria orientats a la satisfacció de les necessitats del nounat, nen, adolescent i família i a les complicacions derivades d'un problema de salut que requereix atenció en les unitats d'Urgències, Vigilància intensiva Neonatal (UCIN) i Vigilància intensiva Pediàtrica (UCIP) tenint en compte els estàndards de qualitat i seguretat clínica.

26. Demostrar capacitat d'anticipació i actuació davant situacions que puguin posar en risc la vida del nounat, nen i adolescent en estat crític, en un entorn complex amb tecnologia diagnòstica i terapèutica en constant actualització.

27. Proporcionar el suport emocional necessari, davant l'impacte produït per la gravetat de la malaltia, l'ingrés en Urgències, UCIN o UCIP, per disminuir l'estrès emocional, facilitar l'afrontament eficaç de la situació i afavorir l'adaptació a la unitat o la vivència del dol.

28. Treballar en l'equip multidisciplinari prenent decisions, actuant en situacions d'urgència vital del nounat, nen o adolescent i assumint la responsabilitat corresponent.

INFERMERA ESPECIALISTA EN INFERMERIA EN SALUT MENTAL

9081 ORDRE SPI/1356/2011, d'11 de maig, per la qual s'aprova i publica el programa formatiu de l'especialitat d'infermeria de salut mental.

Article 3.1 competències assistencials:

- a) Utilitzar la relació terapèutica com a instrument bàsic de comunicació i relació en el marc de les cures d'infermeria de salut mental i dels principis ètics als quals es refereix l'apartat 6.2 d'aquest programa.
- b) Formular judicis professionals a partir de la integració de coneixements, l'anàlisi de la informació i el pensament crític.
- c) Valorar, diagnosticar, planificar, executar i avaluar cures d'infermeria de salut mental dirigits a persones, famílies i grups, d'acord amb el concepte d'atenció integral, en el marc de la promoció, la prevenció, el tractament i la rehabilitació de la salut mental, al llarg del cicle vital, tenint en compte així mateix els criteris de qualitat i seguretat del pacient.
- d) Participar en l'elaboració del pla integral d'atenció a la salut mental de les persones, famílies i grups, aportant a l'equip de salut mental plans de cures específiques.
- e) Coordinar i afavorir la continuïtat entre els diferents nivells assistencials, mitjançant l'elaboració de l'informe de continuïtat de cures d'infermeria.
- f) Elaborar, aplicar i avaluar guies clíniques de cures d'infermeria de salut mental basades en les evidències científiques i participar en la creació de guies clíniques de salut mental amb altres professionals.
- g) Manejar i indicar l'ús de fàrmacs i altres productes sanitaris vinculats a les cures d'infermeria en l'àmbit de la salut mental, d'acord amb la legislació vigent.
- h) Programar i desenvolupar plans de cures d'infermeria de salut mental en l'àmbit comunitari, utilitzant la visita domiciliària com a instrument d'intervenció terapèutica.
- i) Coordinar les cures d'infermeria que s'ofereixen qualsevol que sigui el dispositiu i nivell d'atenció a la salut mental en el qual es trobi, supervisant les intervencions d'altres professionals i l'ajust de les mateixes a la planificació de cures especialitzades de salut mental establerts per a cada pacient i/o situació.
- j) Actuar com a gestora de casos en els problemes de salut mental que requereixen continuïtat de cures (per exemple en trastorns mentals greus), manejant l'estratègia que hagi estat consensuada per l'equip de salut mental.

k) Assessorar, en qualitat d'experta, a professionals d'infermeria, altres professionals de la salut, així com a persones i/o grups.

3.2 Competències docents:

- a) Educar en matèria de salut mental a persones, famílies, grups i comunitats.
- b) Formar en matèria de salut mental als futurs professionals i especialistes d'infermeria, així com col·laborar en la formació d'altres professionals.

3.3 Competències investigadores:

- a) Generar coneixement científic en l'àmbit de la salut, impulsar línies de recerca i divulgar l'evidència.
- b) Liderar i/o participar com a membre de l'equip investigador en projectes de recerca multidisciplinàries.

3.4 Competències de gestió

- a) Dirigir i/o participar en l'organització i administració dels serveis de salut mental.
- b) Participar en la determinació d'objectius i estratègies en matèria de salut mental, dins de les línies generals de la política sanitària i social del país.
- c) Gestionar els recursos humans disponibles per valorar, diagnosticar, planificar, executar i avaluar cures d'infermeria de salut mental dirigits a persones, famílies i grups, d'acord amb el concepte d'atenció integral, en el marc de la promoció, la prevenció, el tractament i la rehabilitació de la salut mental, al llarg del cicle vital.